

”We hear what we know”
- On the power of concepts
and how traditional fiddle music in
contemporary society may benefit from
folk music theory

Keynote Lecture at North Atlantic Fiddle Convention 2021,
University of Limerick 24/6 2021

Why Folk Music theory?

- Isn't *folk music theory* an anomaly - theory for a music that has developed without theory
- What is it about? Isn't music theory common for all musics?
- What do you need it for? You don't need theory to play folk music
- What is the basis of the concept?

Why do I care?

Gössa Anders Andersson (1878-1964), Orsa, Dalarna, Sweden with Orsa fiddlers team

"A portrait of Gössa Anders Andersson", Swedish Television 1963

Sven Ahlbäck, Royal College of Music, Stockholm

Something like this...

turns more and more into something like this...

What happens?

Intonation, Articulation, Vibrato, Accompaniment

The power of concepts

We hear what we know!

Why bother? Music change, so what?

- Expressional qualities
- Expressional potential
- If we take music expression seriously, we must care
- In a multi-stylistic music society, we need to choose ways of expression

there is no such thing as a conceptual vacuum

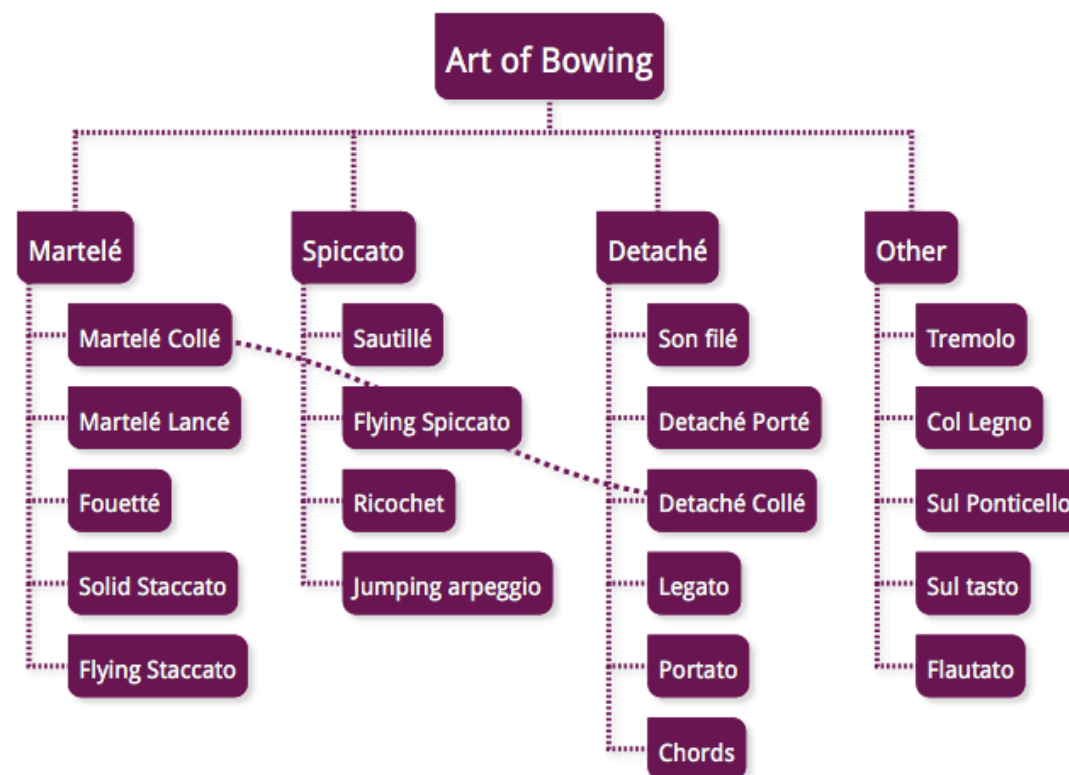
Why Folk Music Theory

- Concepts that serve development of musical practice
- Develop musical "language" skills
- Communication
- Sources & Musical literacy

- concepts can be transferred and translated, allowing for new ways of expression: *improvise, interpret, compose, arrange*
- systematic and formulated knowledge gives possibility for other means of expression; freedom of expression, new contexts, "language skills"
- concepts can be translated and which allows for communication by other means than the music itself
- To see structures can make it easier to learn and consciously change

A long time ago:
Kungliga Musikhögskolan 1979
Fiddlers becoming violin teachers

Terminology is linked to style:
Where are "roll bowing", "snake strokes", "diatt",
"jiri-jiri" in the chart?

A long time ago:

Förslag till kursplan för MlFom, fördjupningskurs.

Kungliga Musikhögskolan 1981 - Folk music theory starts to find its way into the curriculum

We needed a language/terminology to describe our music

<u>A Översikt över ämnen</u>	<u>Fom-varianten</u>	
2/2-metodik kursplan 1/2/2)	allmän/ folkmusik	nr 1
Huvudackordinstrumentet	star kval	nr 2
Sats	traditionskunskap	nr 3 och
musikaliskt hantverk	relativt	nr 4
Instrumentkännedom	folkusik och dans-historia	
40 timmar Musik och Samhälle		
Ensembleledning	ensemblemotodik: folkmusik	nr 5
Ensemble: Egen nivå	Programverksamhet: folkmusik	nr 6
Huvudinstrument	Folkmusik/ Klassisk (enskild)	nr 7
	Gemensam med MlFM, i grupp	
Praktik: Huvudinstrumentet	barngrupp plus enskild handledning	nr 8
Sammanhängande praktik	programverksamhet/kommunal musikskola	nr 9
Biinstrument: praktik	vid behov	nr 10
Ensemblepraktik	ensemblemetodik: folkmusik	nr 11
Auskultation	55 timmar	nr 12

B Ämne beskrivningar

nr 1: I/E-metodik :

3:an : 2,5 tim/v, 4:an : 4 tim/v

Den allmänna delen består nu av metodik för Ingvar Kullberg och Ole Hjorth. För andra instrument förutsätts att motsvarande finns. Folkmusiken tillgodoses nu genom samläsning med MlFM för Ole Hjorth. För andra instrument förutsätts speciell metodik i samarbete med metodiklärare på musikhögskolan.

nr 2: Huvudackordinstrumentet:

3:an: 30 min/v,

Ett ämne som är bra att ha, för att kunskaperna ska överleva tills man lämnat skolan.

nr 3: a : Traditionskunskap :

3:an: 1,5 tim/v, 4:an: 1,5 tim/v

underrubriker: teoretiskt och praktiskt. Instrumental, vokal och dans.

mål:

- att känna till olika traditioner inom Svensk folkmusik idag.
- Att kunna spela/sjunga de viktigaste traditionerna hjälpligt.
- Att känna till traditioner i övriga Norden.
- Att känna till och ha provat på de vanligaste folkmusikinstrumenten.
- Att känna igen de flesta olika sång/låt/danstyper
- Att göra ett eget arbete, ex.vis kring sin "egen" tradition.

Problemet med detta ämne är handledare. Kontakt borde i första hand med Visarkivet, och Musikmuséet.

‘Harmony’ becomes
‘tradition knowledge’

Why Folk Music Theory?

Music Theory is there either you want it or not

The quest

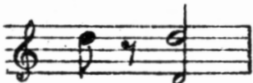
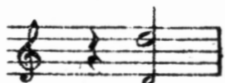
Develop theory that serves our
musical practice

One tune, two examples

Tonality

Fiddle music: Vallåtspolskan played by Gössa Anders Andersson, Orsa (rec. 1949)

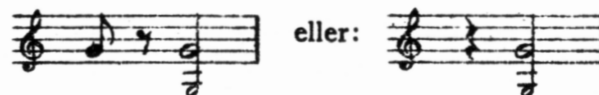

* Efter första satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, vilken kunde upprepas ett par tre gånger: och ibland tedde sig så här:

** Efter andra satsens fjärde takt insköts understundom följande takt, ibland upprepad flera gånger:

*** Efter andra satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, upprepad flera gånger:

Denna polska har Gössa Anders lärt av sin fader, i det följande benämnd Gössa Anders Andersson d. ä. (Se i övrigt, anm. vid n:r 96.)

From collection:
Svenska Låtar
1921

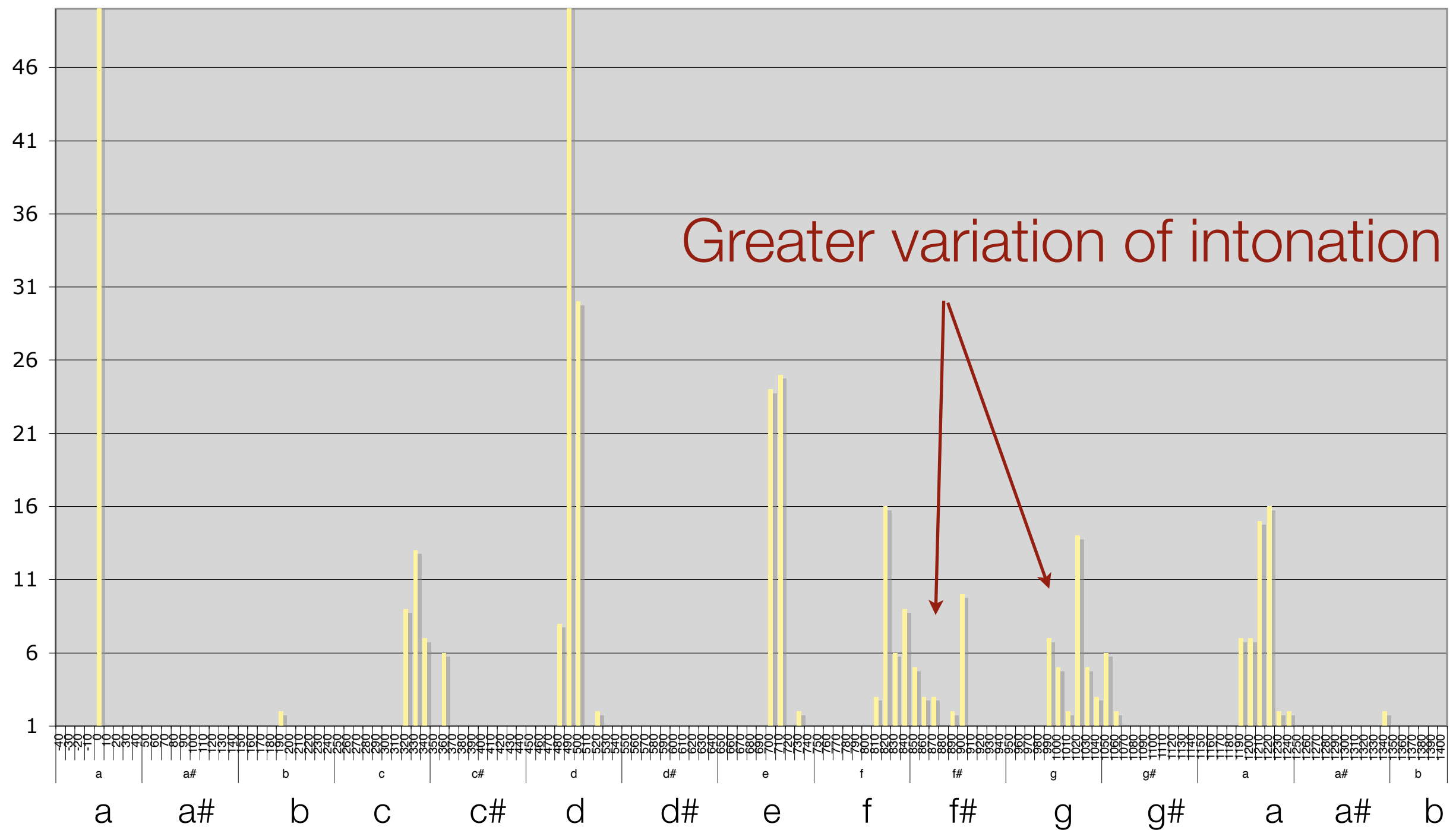
Vallåtspolskan audio-to-midi conversion note-by-note

*Avvikelse i cent:
referens: a1 liksvävande temp.*

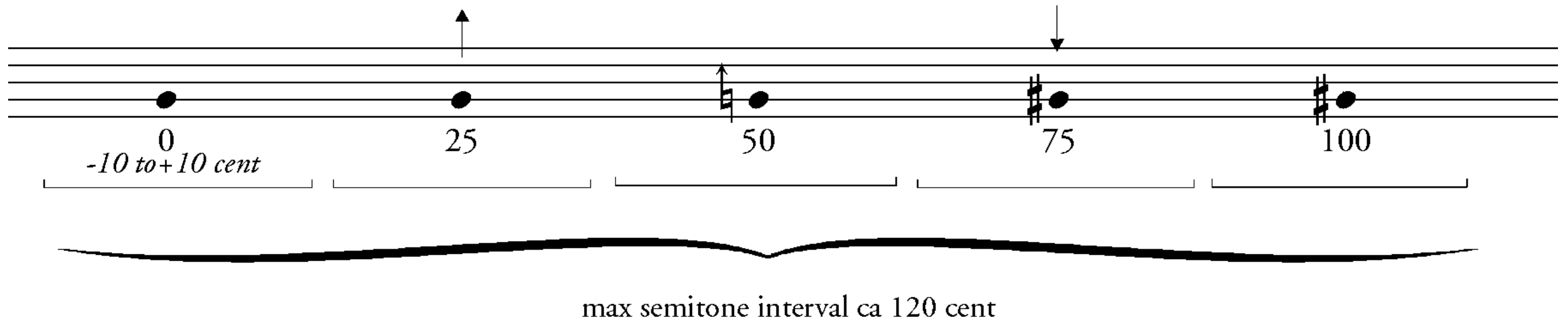

Pitch set - according to audio analysis

duration av respektive tonhöjd (skala om 10 cent) för Vallåtspolska spelad av Gössa Anders

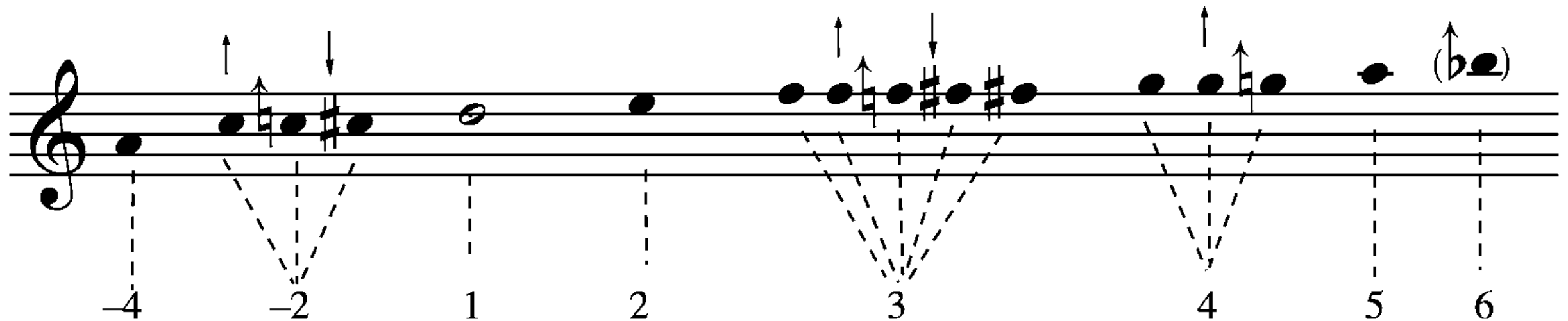

Intonation categories

With intermediate notes 15-20 cents needed to categorise

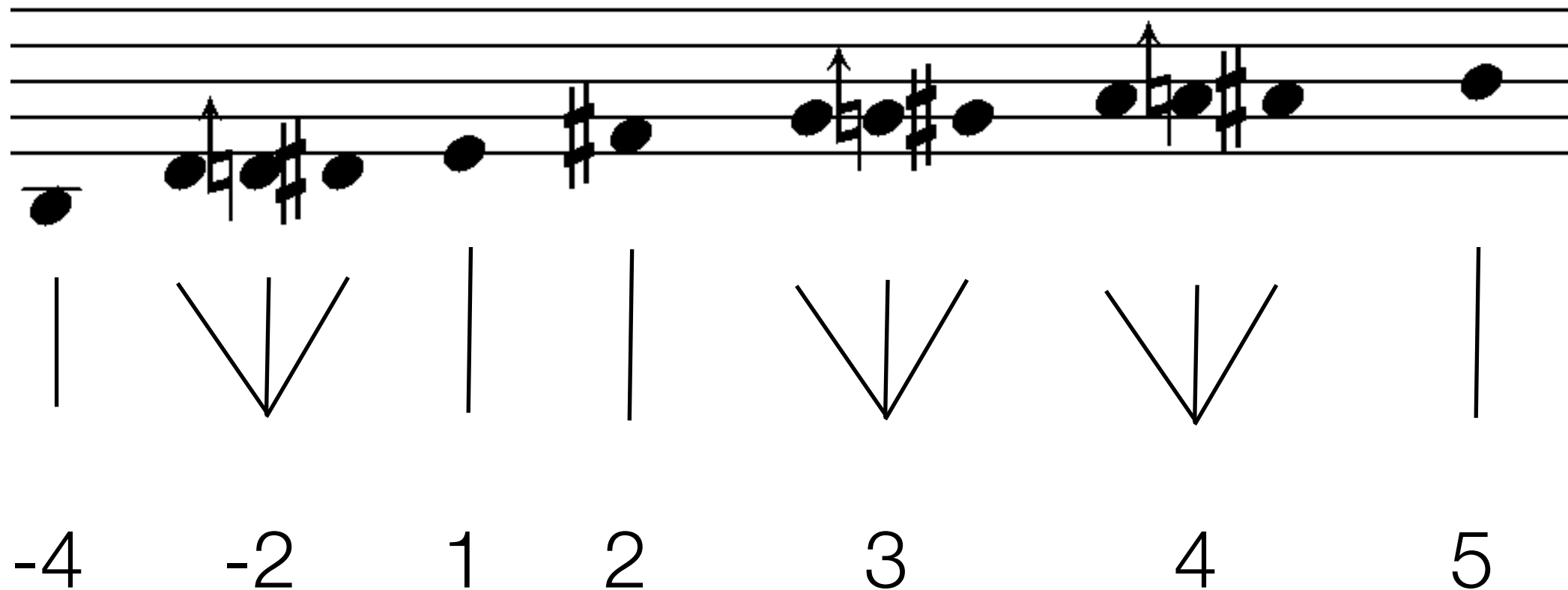
"Herding tune mode" in "Vallåtspolspan"

Major or Minor?

- Mode categorization in terms of variable and stable 'scale degrees' rather than major/minor scale

The “herding tune” mode - basic description

- variable 3rd , 4th and -2, most often all three
- ca 57% of vocal folk music in a large collection “Svenska låtar, Dalarna”, very frequent in herding tunes
- When a sixth is added it is usually high or variable
- When a seventh is added it is usually variable, in-between or low

Is the variation of intonation arbitrary?

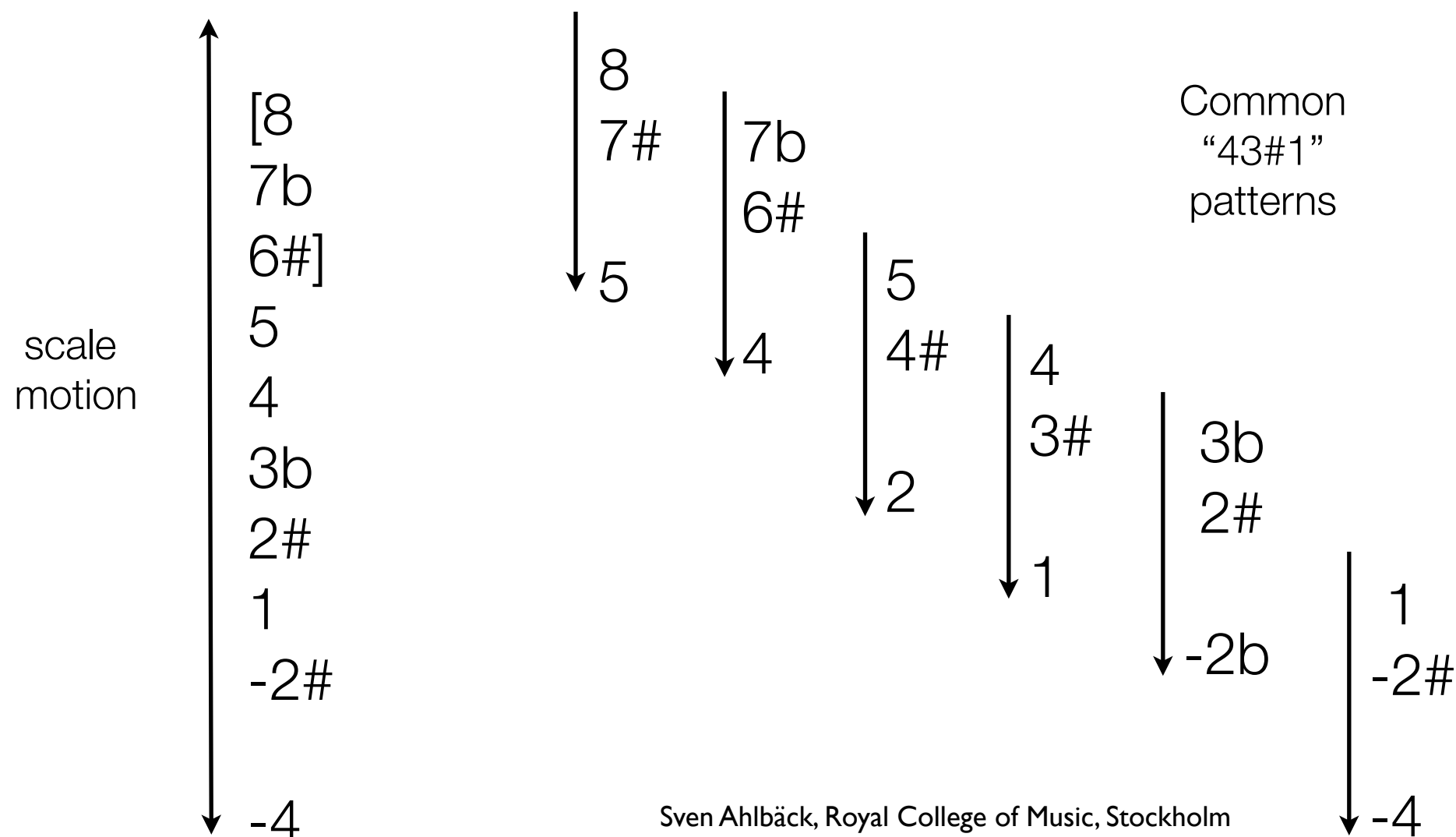
Intonation consistency: Vallåtspolskan played by Gössa Anders Andersson, Orsa, Dalarna

The image displays a musical score for the piece 'Vallåtspolskan' in 2+4+3 time. The score is written on four staves, with measures 1-5, 6-10, 11-15, and 16-20. The key signature has one sharp (F#). The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and triplets. Two specific notes are highlighted with circles: a blue circle around the F# note in measures 4, 9, 14, and 19, and an orange circle around the F# note in measures 5, 10, 15, and 20. The text 'When does the f # appear?' is written in red across the middle of the score.

When does the f # appear?

The “43#1” pattern

- A falling second plus third is tuned towards minor 2nd - major 3rd, even if the intonation of variable scale degrees has to be altered in relation to stepwise motion

'Assimilation' of Intonation in Gössa Anders music in the 20th century

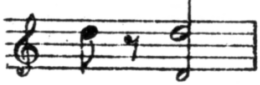
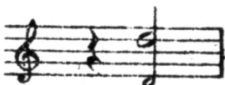
Svenska låtar (1921)

98. POLSKA

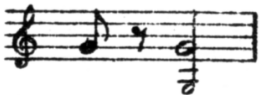

Younger local fiddlers (1970s)

Gössa

* Efter första satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, vilken kunde upprepas ett par tre gånger: och ibland tedde sig så här:

** Efter andra satsens fjärde takt insköts understundom följande takt, ibland upprepad flera gånger:

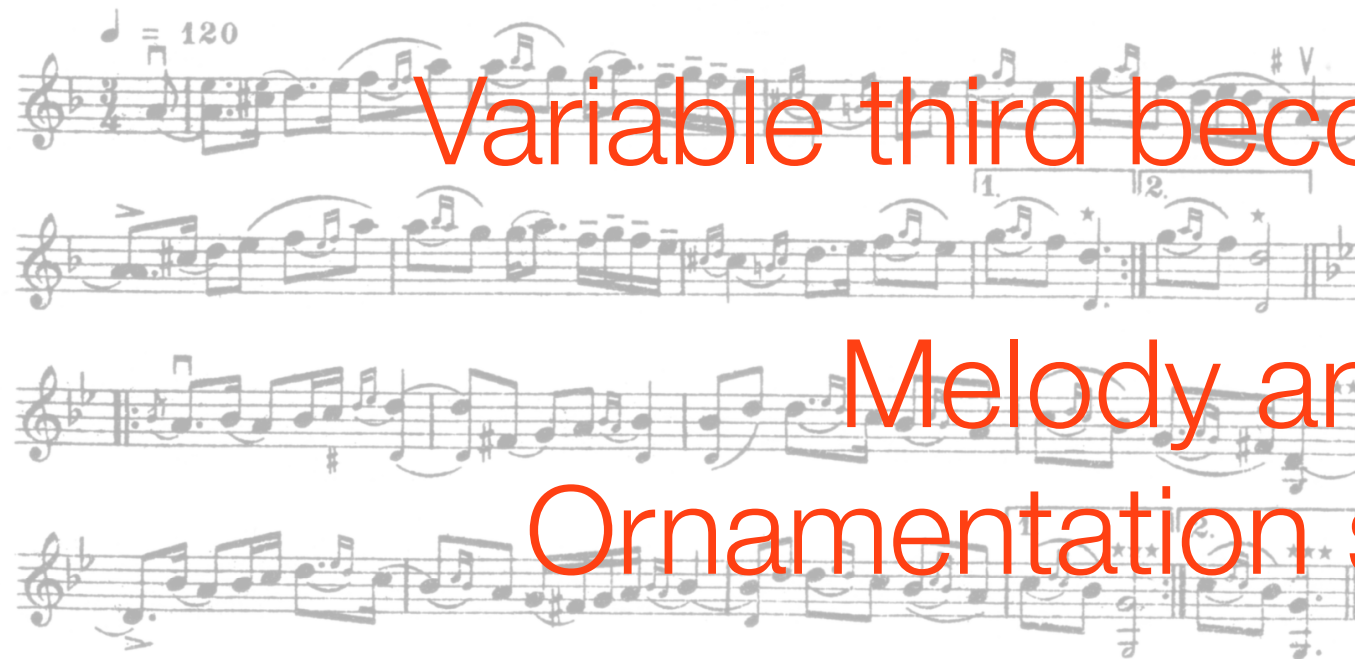
*** Efter andra satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, upprepad flera gånger: eller:

Denna polska har Gössa Anders lärt av sin fader, i det följande benämnd Gössa Anders Andersson d. ä. (Se i övrigt, anm. vid n:r 96.)

‘Assimilation’ of Gössa Anders music

98. POLSKA

Younger local fiddlers
(1960s-1980s) Olle Moraeus &
Nicke Göthe

Variable third becomes Minor

Melody and

Gössa

Ornamentation survives

* Efter första satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, vilken kunde upprepas

ett par tre gånger:

och ibland tedde sig så här:

** Efter andra satsens fjärde takt insköts understruken följande takt, ibland upprepas flera gånger:

*** Efter andra satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, upprepad flera gånger:

eller:

Denna polska har Gössa Anders lärt av sin fader, i det följande benämnd
Gössa Anders Andersson d. ä. (Se i övrigt, anm. vid n:r 96.)

‘Conceptual filtering’

One tune, two examples

Meter & Rhythm

an example of an analytical-pedagogical approach:

What determines what and how we dance in
Swedish folk music?

*There are many melodies for the same dance:
not primarily the notes...*

*That thing with the time:
Do we dance in time or in rhythm? - meter and rhythm*

"Rhythm"

the cognition of temporal structure in music

"Rhythm"

gestalt/grouping

figure, phrase, motif melody rhythm...

a gesture - singular

speech

birds

"Meter"

periodicity

pulse, time, period...

continuous - plural

walking, running

the watch

Connects basically
music
and dance in
Swedish fiddle
music

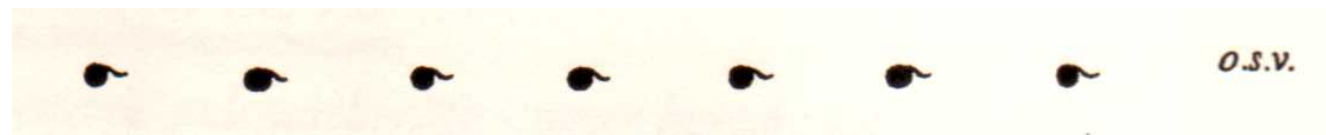
Exists perceptually separately and jointly

What is absolutely minimum for dancers and fiddlers to identify a tune type?

- Evaluating analysis-by-synthesis
The "polska" metronome: Tune type generation

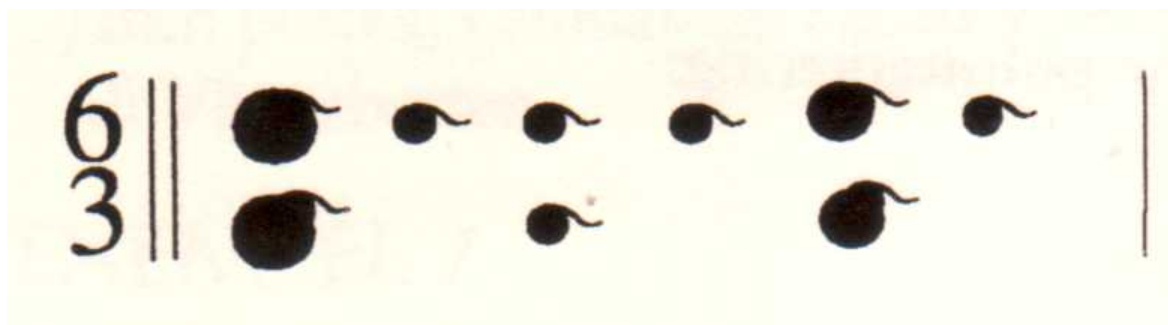
a) pulse - flat sine wave notes

b) + "roll" accent envelope

c) + even pulse layering double tempo

d) + measure period accentuation

"Even polska" -
"Slängpolska"

Vallåtspolskan played by Gössa Anders Andersson, Orsa

98. *P O L S K A*

* Efter första satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, vilken kunde upprepas ett par tre gånger: och ibland tedde sig så här:

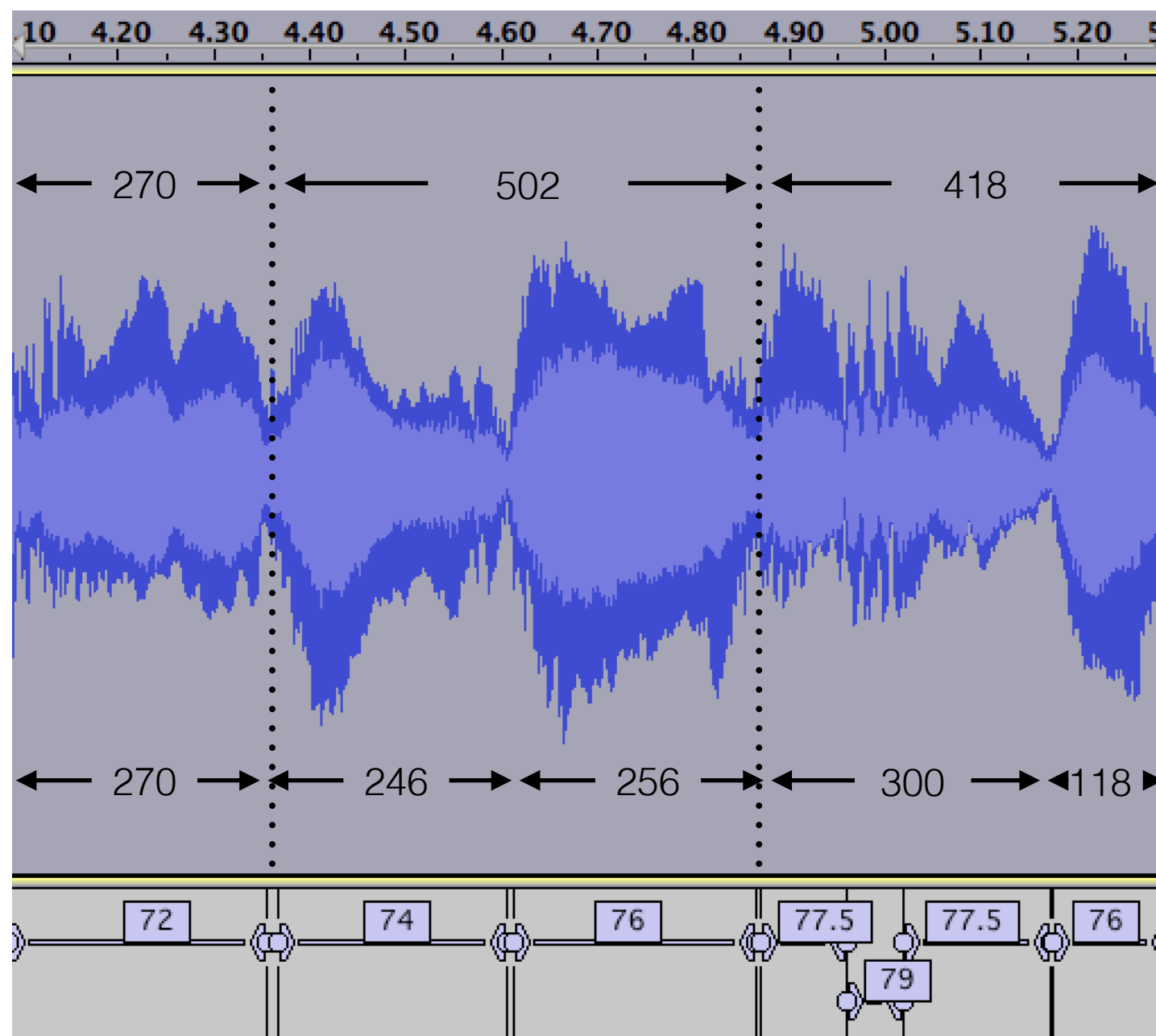
** Efter andra satsens fjärde takt insköts understundom följande takt, ibland upprepad flera gånger:

*** Efter andra satsens åttonde (sista) takt insköts vanligen följande takt, upprepad flera gånger: eller:

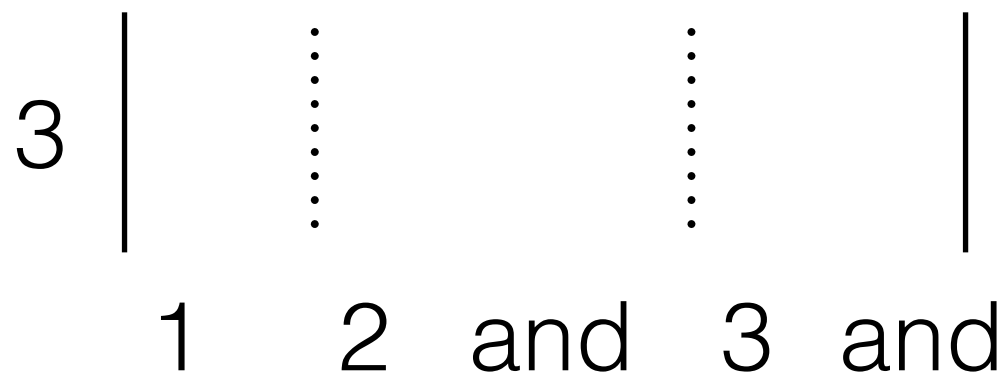
Denna polska har Gössa Anders lärt av sin fader, i det följande benämnd Gössa Anders Andersson d. ä. (Se i övrigt, anm. vid n:r 96.)

from Svenska Låtar
N. Andersson (1921)

Vallåtpolskan measure 3

Rhythmical and metrical principal structure

Notated Asymmetrical Beat

Gössa Anders spel av Vallåtspolskan

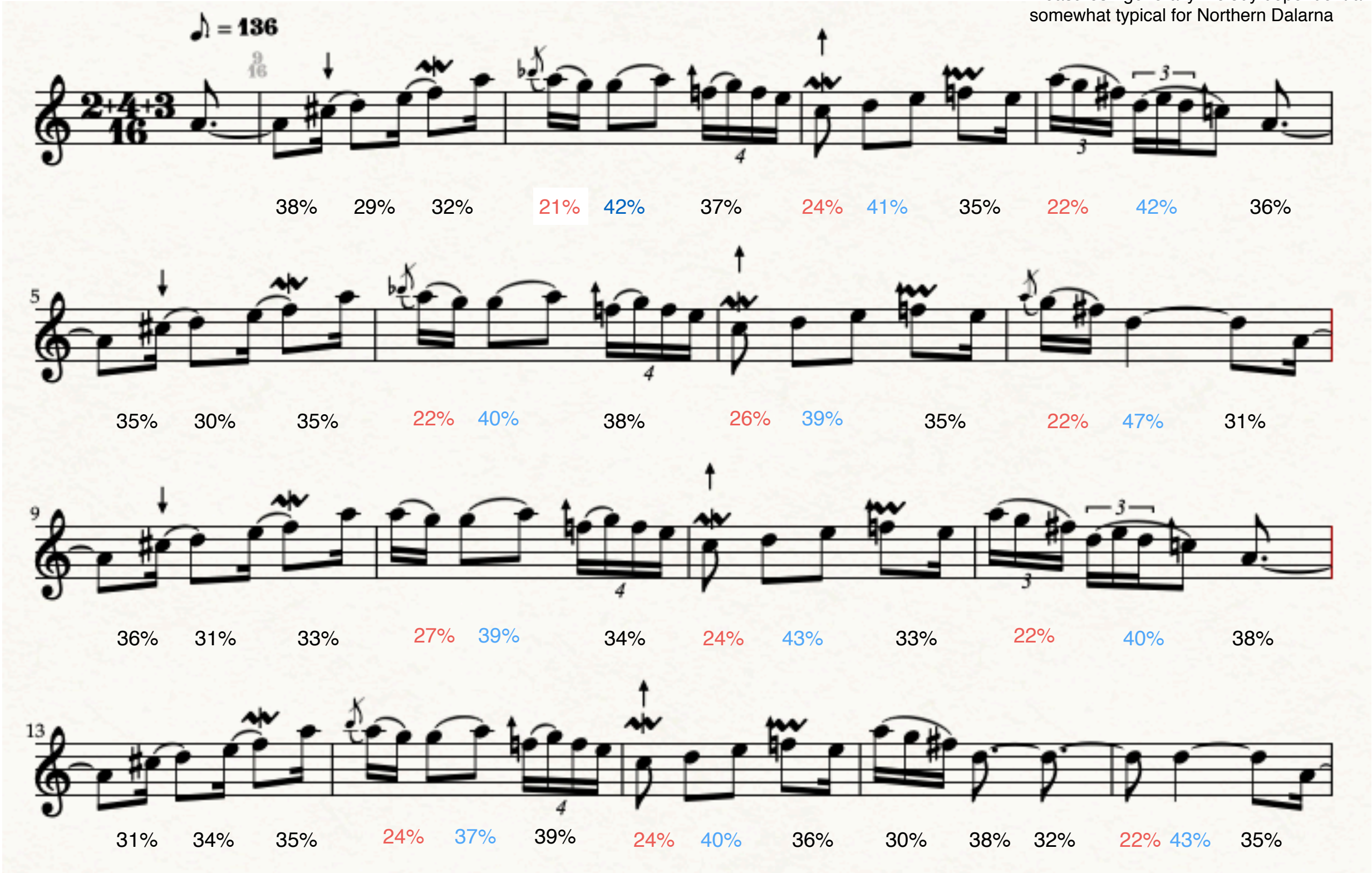
The musical score is written on four staves in treble clef, with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as ♩ = 136. The time signature is 2+4+3 over 16, indicating an asymmetrical beat structure. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The first staff begins with a measure containing a 16-measure rest. The second staff starts at measure 5, the third at measure 9, and the fourth at measure 13. The score concludes with a red double bar line at the end of the fourth staff.

Sven Ahlbäck, Royal College of Music, Stockholm

Asymmetrical beat notation - Notation of Model/Principle

Not absolute ratios/true subdivision

Alternation between more straight and more asymmetrical measures - generally melody dependent and somewhat typical for Northern Dalarna

Why bother?

- Expressional qualities
- Expressional potential
- Freedom & communication
- Tradition & change in a multi-stylistic society

The Power of Concepts: We hear and play what we know

Orsa tunes over 100 years...

Gössa

1970-tal

Ellika (1997)

och vidare...

Väsen (1995)

Development influenced by concepts

Sven Ahlbäck, Royal College of Music, Stockholm

The Power of Concepts: We hear and play what we know

Transforming style into new tunes, instruments and expressions

Sven Ahlbäck, Royal College of Music, Stockholm

Thank you for listening!

sven.ahback@kmh.se

